

N:o 53.

Af herr **Cavalli**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af § 60 regeringsformen.*

I propositionen n:o 122, hvilken den 19 innevarande april blifvit till Riksdagen aflämnad, har Kungl. Maj:t till Riksdagens pröfning i grundlagsenlig ordning framlagt följande

Förslag

till

ändrad lydelse af § 60 regeringsformen.

§ 60.

Till bevillningar räknas tull- och accismedlen, postmedlen, chartæsigillatæafgiften, husbehofsbrännerimedlen samt hvad hvarje Riksdag dessutom särskildt såsom bevillning sig åtager.

Har Konungen beslutit att för Riksdagen framställa förslag om åsättande eller höjande af tull å kaffe, socker, tobak, vin eller spritvaror eller af tillverkningsskatt å brännvin eller socker, äge Konungen, utan afvaktan å Riksdagens beslut, tillika förordna, att den sålunda föreslagna afgiftsberäkningen skall omedelbart tillämpas. Sådan föreskrift må dock ej meddelas å annan tid, än då Riksdagen är samlad eller högst tre veckor före riksdagens början.

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 33 Häft. (N:is 53 och 54) 1

I öfrigt må ej några allmänna afgifter, af hvad namn och beskaffenhet som helst, utan Riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och utgående spannmål allena undantagen. Ej heller må Konungen statens inkomster förpakta eller, till vinning för Sig och kronan eller enskilda personer och korporationer, några monopolier fastställa.

Redan den omständigheten, att en proposition afseende en grundlagsändring förelägges Riksdagen så sent som den 19 april — d. v. s. vid en tidpunkt, då mer än tre fjärdedelar af den för lagtima Riksdags samvaro förutsatta tid af fyra månader förflutit — är ägnad att väcka uppmärksamhet. Icke mindre uppseendeväckande är, att regeringen framlagt ifrågavarande proposition under en tid (de s. k. påskferierna), då enligt talmännens officiella meddelanden inga arbetsplena förekomma inom Riksdagens kamrar. Med fullt berättigande lära Riksdagens ledamöter kunna förvänta, att icke propositioner ens i viktiga saker och än mindre i de allra viktigaste, d. ä. frågor om ändring i rikets grundlagar, framläggas vid en tidpunkt, då i anledning af pågående ferier det stora flertalet af ledamöterna icke befinner sig i Stockholm. Genom det här omförmälda förfarandet hafva de fleste af Riksdagens ledamöter i detta fall beröfvats tillfälle såväl att taga del af propositionen före dess hänvisande till utskott som ock att emot densamma framföra eventuellt förefintliga anmärkningar vid dess remitterande till utskott; det enda tillfälle, som står en kammarledamot, hvilken ej är ledamot i vederbörande utskott, till buds att fästa utskottets uppmärksamhet å synpunkter, hvilka han anser vara värda afseende och äga betydelse för frågans afgörande.

I detta ärende återstår således för mig, som ej kan skänka min röst åt det framlagda förslaget, nu ej annat än att i form af motion göra mina erinringar emot detsamma.

Ehuruval enligt min uppfattning de ofvan anmärkta omständigheterna beträffande propositionens framläggande innefatta tillräckliga skäl för Riksdagen att i år icke antaga det väckta förslaget till ändring i grundlagen, så är det dock icke endast dessa omständigheter, som föranleda mitt afslagsyrkande.

Frågan om bestämmande af gränsen emellan regeringens och Riksdagens maktområden är af ytterst grannlaga natur, särskildt hvad bevillningarna angår.

Ifrågavarande förslag afser att, i vissa fall, till regeringen temporärt öfverflytta en del af beskattningsrätten. Svenska folkets representanter hafva emellertid tillförne alltid hållit på denna rätt, och jag föreställer

mig, att äfven de nuvarande representanterna skola inse vikten af att denna rätt bevaras åt folkrepresentationen hel och oförminskad.

Om det anses nödigt, att ändrade bestämmelser införas i grundlagen i ändamål att öka effektiviteten af höjda tullavgifternas eller tillverkningsavgifternas tillämpning — något som kan vara möjligt, men hvarom jag nu saknar anledning att yttra mig — så hade detta mål kunnat nås på flera vägar utan att minska Riksdagens beskattningsrätt. I detta afseende kan jag hänvisa till det kända förfaringssättet i vårt grannland; andra sätt användas i andra länder utan rätt för regeringsmakten att, såvidt jag känner, i saken besluta, men icke ett ord i motiveringen är ägnadt åt en *sådan* lösning af frågan. Det är vidare att uppmärksamma, att regeringen icke framlagt något förslag för att afhjälpa den, jag skulle vilja säga, i det närmaste lika stora olägenhet eller förlust för statskassan, som kan uppkomma, då enskilde motionärer framlägga förslag till höjning i vare sig tull å betydande varuslag eller vissa tillverkningsavgifter.

Enligt hvad som framgår af statsrådsprotokollet har regeringen vid beslutande af nu ifrågavarande propositions aflåtande haft ett bestämdt fall för ögonen, nämligen den i anledning af propositioner från Kungl. Maj:t af Riksdagen år 1903 beslutade förhöjning af tullen å spritvaror och viner samt ökning af brännvinstillverkningskatten. Sammanställas de i statsrådsprotokollet för den 13 i denna månad lämnade uppgifter rörande hvad som passerade år 1903 med ett i samma statsrådsprotokoll förekommande yttrande, så kan den tanken uppstå, att den i protokollet i siffror angifna förlust, som statsverket skall hafva lidit år 1903, berott därpå, att Riksdagen icke med all möjlig skyndsamhet då behandlat propositionen. Ehuru jag förutsätter, att afsikten icke varit att rikta någon anmärkning af angifvet slag emot Riksdagen, torde det dock för frågans belysning vara af stor vikt, att en redogörelse lämnas för detta ärendes behandling vid 1903 års riksdag.

Se här redogörelsen:

Den 17 januari aflämnades till Riksdagen proposition angående statsverkets tillstånd och behof, däri chefen för finansdepartementet hemställde, att särskild proposition måtte göras hos Riksdagen om förhöjning å tullsatserna för brännvin och sprit, hvilken hemställan bifölls (sid. 12—18 i bil. ang. inkomsterna till prop. n:o 1), och omförmälde departementschefen i sammanhang härmed, att förslag om en höjning af brännvinstillverkningskatten med 15 öre för liter skulle ske (sid. 12 och 13 i samma bil.);

den 27 januari kl. 2 e. m. aflämnades i båda kamrarna propositioner

i fråga om höjning af såväl sagda tullafgifter som brännvinstillverknings-skatten (kungl. prop. n:is 20 och 22);

den 27 januari remitterades propositionerna till bevillningsutskottet;

den 28 januari afgaf bevillningsutskottet betänkanden (n:is 1 och 2), som samma dag kl. 11 f. m. ankommo till Riksdagens kansli;

den 28 januari kl. 8 e. m. bordlades betänkandena i kamrarna;

den 29 januari kl. 2 e. m. föredrogos bevillningsutskottets betänkanden i bägge kamrarne, därvid hvad utskottet hemställt bifölls, och

den 29 januari vid sistomförmälda plena, som voro afslutade före kl. 4 e. m., godkändes i båda kamrarna Riksdagens skrivelser till Konungen i dessa ämnen.

Af denna redogörelse framgår, såvidt Riksdagens åtgöranden i saken angå, att hela behandlingen af propositionerna inom Riksdagen kräfde en tid af endast 50 timmar, inom hvilken tidrymd ej blott behandlingen inom utskottet och hos kamrarna försiggick, utan äfven Riksdagens skrifvelse i ärendet till Konungen afläts.

Då jag, på grund af hvad jag nu anfört, anser, att, äfven om en ändring i grundlagens bestämmelser rörande behandling af frågor, som angå höjning i tullsatser eller vissa tillverkningsafgifter, är behöflig, *dels* propositionen blifvit för sent under riksdagen framlagd, *dels* ändringar af nu gällande bestämmelser böra vidtagas, utan att Riksdagens beskattningsrätt lider inskränkning, *dels ock* de olägenheter vid tillämpning af nu gällande stadganden, som i motiveringen till propositionen framhållas, icke varda afhjälpta genom det nu framlagda förslagets antagande, så får jag härmed hemställa,

att ifrågavarande proposition icke måtte vinna Riksdagens godkännande.

Stockholm den 28 april 1905.

H. Cavalli.